

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

3 februari 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de evaluatie en optimalisatie van de regelgeving inzake thuisonderwijs voor langdurig zieken

Vraag om uitleg van mevrouw Niki De Gryze tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de problemen bij het Medisch Pedagogisch Instituut De Oase in Gent

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Dinsdag 3 februari 2004

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.38 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de evaluatie en optimalisatie van de regelgeving inzake thuisonderwijs voor langdurig zieken

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de evaluatie en optimalisatie van de regelgeving inzake thuisonderwijs voor langdurig zieken.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, onderwijs aan huis voor kinderen uit het basisonderwijs die langdurig ziek zijn, is in 1997 via het decreet basisonderwijs en een besluit van de Vlaamse regering geregeld. Als een leerling of leerlinge 21 dagen afwezig blijft, kan hij of zij mits het voorleggen van bepaalde medische attesten 4 uur thuisonderwijs per week krijgen. Scholen die minder dan 10 kilometer van de woonplaats van het kind liggen, kunnen de vraag om thuisonderwijs niet weigeren.

Sinds 1997 is het thema van het thuisonderwijs in deze commissie verschillende malen aan bod gekomen. De regelgeving zou worden geëvalueerd en indien nodig geoptimaliseerd. Er wordt reeds verschillende jaren gediscussieerd over de 21-dagenregel, over de 4 lessen per week en over de uitbreiding van de regeling naar het secundair onderwijs. De decreetgeving bevat zeker en vast een aantal lacunes. In 1999 was de minister van oordeel dat het goed zou zijn te leren uit de ervaringen van de eerste jaren. Dat is een goed standpunt. Ondertussen is het decreet 7 jaar oud. We hebben genoeg er-

varing kunnen opdoen om een grondige evaluatie door te voeren. Nog belangrijker is het optimaliseren van de wetgeving.

Dat laatste impliceert het creëren van een decreetgeving voor het secundair onderwijs. Dat is het meest dringend. Kinderen die in het ziekenhuis secundair onderwijs volgen, kunnen financiële hulp krijgen van de Vlaamse Liga tegen Kanker. De VLK prefinanciert, en krijgt daarvoor naderhand een subsidie van het departement Onderwijs. Dit is een begin. Toch moeten we, ondanks de praktische moeilijkheden, dringend werk maken van een wetelijk kader voor onderwijs aan huis voor langdurig zieken die school lopen in het secundair onderwijs. Ook het secundair onderwijs is leerplichtonderwijs.

Het optimaliseren van de regelgeving voor de basisscholen moet gebeuren na een grondige evaluatie. Daarbij moeten vooral de ouders van langdurig zieke kinderen en de kinderen zelf worden gehoord. Mevrouw de minister, hoe staat het met de evaluatie van de regelgeving over onderwijs aan huis voor langdurig zieke kinderen uit het basisonderwijs ? Dringen zich verandering op aan het huidige systeem ? Zijn er veranderingen gepland ? Kent u de wensen van de ouders van langdurig zieke kinderen en van de kinderen zelf ? Hebt u plannen om het onderwijs aan huis voor langdurig zieke leerplichtige jongeren van het secundair onderwijs in een decreet te regelen ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de regelgeving met betrekking tot het tijdelijk basisonderwijs aan huis werd twee keer geëvalueerd. Bij de eerste evaluatie zijn de ouders, directies en leerkrachten bevroegd over het schooljaar 1997-1998. Dat was het eerste schooljaar met tijdelijk onderwijs aan huis. Op basis van deze evaluatie zijn enkele wijzigingen

Vanderpoorten

aangebracht : de 28 dagen afwezigheid wegens ziekte zijn teruggebracht tot 21 dagen ; de 2 uur lestijden onderwijs aan huis per week werden opgetrokken tot 4 lestijden per week ; voor leerlingen die na een eerste periode van onderwijs aan huis terug naar school gaan maar hervallen, is de wachttijd van 21 dagen afgeschaft.

De tweede evaluatie ging over het schooljaar 1998-1999. Opnieuw werden alle betrokken partijen bevraagd. 84 percent van de ouders heeft een positief oordeel over de aangepaste regeling op het tijdelijk onderwijs aan huis. Bij leerkrachten en directies liep dit percentage zelfs op tot respectievelijk 94,5 percent en 92,5 percent. Alle betrokkenen beoordelen de huidige regeling als positief.

De afgelopen jaren ontvingen we wel signalen dat er een probleem kan ontstaan voor chronisch zieke kinderen, zoals nier- of astmapatiëntjes. Deze kinderen zijn immers zelden gedurende 21 kalenderdagen ononderbroken afwezig. Toch zijn zij vaak afwezig, en zou onderwijs aan huis voor hen erg nuttig zijn. Ik wil onderzoeken of ik voor de groep van kinderen met een ernstige chronische ziekte een specifieke regeling kan uitwerken.

Wat uw tweede vraag betreft, moet ik opmerken dat het organiseren van onderwijs aan zieke leerlingen op niveau van het secundair onderwijs complexer is dan op het niveau van het lager onderwijs. Vooreerst is er de organisatie van het secundair onderwijs zelf, waarin een rijk pallet aan studierichtingen en onderwijsvormen bestaat en waarbij de verschillende vakken door telkens andere leerkrachten worden onderwezen. Verder is het geven van praktische vakken in het technisch en beroeps-onderwijs sowieso infrastructuurgebonden en dus moeilijk aan huis te doceren. Vaak is ook de afstand tot de school groter dan in het basisonderwijs, wat tot problemen leidt op het vlak van de verplaatsingen en de daaraan gekoppelde vergoedingen.

Onderwijs aan zieke jongeren heeft in eerste instantie tot doel de leerachterstand ten gevolge van de ziekte- en revalidatieperiode zoveel mogelijk te beperken. We moeten beslissen welke vakken voor onderwijs aan huis in aanmerking komen. Hét knelpunt is dus te onderzoeken hoe we op basis van enkele lessen per week secundair onderwijs aan huis efficiënt kunnen organiseren.

Vanzelfsprekend deel ik uw mening dat het om een belangrijke doelgroep gaat die alle aandacht ver-

dient. Mijn diensten zullen onderzoeken of er regelgevende initiatieven kunnen worden genomen, en ook, wat het basisonderwijs betreft, of we verder kunnen bijsturen.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Ik dank de minister voor haar kort, maar krachtig antwoord. Ik stel vast dat er voor het basisonderwijs twee evaluaties zijn gebeurd, en dat dit zeer positieve resultaten heeft opgeleverd. Ik onthoud ook dat de aandacht van de minister uitgaat naar chronisch zieke kinderen. Ze zijn zelden gedurende 21 kalenderdagen ononderbroken afwezig, maar over het gehele schooljaar bekeken stapelen ze toch veel afwezigheden op. Wellicht moeten ook die kinderen kunnen genieten van onderwijs aan huis bij ziekte.

De toestand van leerlingen van het secundair onderwijs is complex. In het BSO en TSO zijn de praktische vakken infrastructuurgebonden. Dat zorgt voor bijna onoverkomelijke problemen. Er is ook het probleem van de verplaatsingen. Toch moeten we hard en creatief nadenken over oplossingen voor het onderwijsprobleem van langdurig zieke leerlingen die niet in het ziekenhuis verblijven. Zijn de samenleving en de overheid er niet toe verplicht om ook voor die groep de nodige maatregelen te treffen ?

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Niki De Gryze tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de problemen bij het Medisch Pedagogisch Instituut De Oase in Gent

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw De Gryze tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de problemen bij het Medisch Pedagogisch Instituut De Oase in Gent.

Mevrouw De Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, vorige week vernamen we via de media dat het Medisch Pedagogisch Instituut De Oase van Gent te weinig personeel en te weinig geld zou hebben om naar behoren te functioneren.

De Gryze

Dat was niet het eerste bericht in die zin. De Oase is een instelling van het gemeenschapsonderwijs. Ze vangt kinderen op van het type 1, die een lichte verstandelijke handicap hebben, van het type 3, die karakterologische problemen hebben, van het type 4, die een fysieke handicap hebben, en ten slotte van het type 8, die met leerstoornissen kampen. Ze worden begeleid door 35 leerkrachten en 15 paramedici. Dit is niet veel, omdat sommige kinderen bijna een individuele begeleiding nodig hebben. Om deze school en dit internaat voor buitengewoon onderwijs goed te laten functioneren zouden er een aantal voltijdse krachten moeten bijkomen zoals opvoeders, een psycholoog, een ergotherapeut en een logopedist.

Momenteel is het echter frustrerend om daar te werken. Type 4 krijgt wel voldoende middelen, maar de meeste kinderen behoren tot type 3, gedrags- en emotionele stoornissen. Deze kinderen hebben evenveel omkadering nodig als type 4. Ze hebben een psycholoog nodig, en ook ruimte. Normaal gezien mogen 8 zo'n leerlingen in 1 klas zitten, maar nu zijn er 12 leerlingen voor 1 leerkracht. In de ons omringende landen zijn er slechts 6 kinderen voor 1 opvoeder en 1 leerkracht.

De inspectie heeft de gebouwen – de bekende barakken – afgekeurd als klaslokaal. Zes klassen moeten eruit tegen 1 september, maar de nieuwbouw is te klein om dat op te vangen. De nieuwbouw was bedoeld voor een lokaal voor de leerkrachten en voor kinesitherapie en dergelijke. De nieuwe gebouwen zullen overbezet zijn. Het internaat daarentegen mag wel in de barakken blijven. Daar verblijven 82 leerlingen. Er zijn al verschillende keren gaslekken geweest zodat de kinderen 's morgens versuft wakker worden.

Om bedrijfseconomische redenen heeft de school geen keuken meer en koopt ze maaltijden bij een gaarkeuken. Voor kinderen die hun eten niet kunnen betalen, viel er vroeger altijd wel iets uit de grote pot. Dat kan nu niet meer, want enkel het aantal betaalde maaltijden wordt besteld en de hoeveelheden zijn precies afgemeten. Sommige kinderen kunnen met moeite een kop soep betalen. Als ze thuishomen, krijgen ze evenmin een warme maaltijd.

De sociaal assistent krijgt geen vervoersonkosten terugbetaald. Leerkrachten betalen tot 200 euro aan materiaal uit eigen zak. Momenteel wordt de laatste lijmstift opgebruikt. Een en ander heeft uiteraard gevolgen, zowel op de leerkrachten, waar-

van een derde met depressiesymptomen rondloopt, als op de leerlingen die agressiever worden omdat niet aan hun specifieke noden kan worden voldaan.

De Oase maakt deel uit van de scholengroep Panta Rhei, die in Gent 32 scholen van het gemeenschapsonderwijs verenigt. Deze school zou te kampen hebben met wanbeheer.

Mevrouw de minister, bent u op de hoogte van de problemen van het MPI De Oase te Gent? Indien ja, werd reeds onderzocht waaraan die te wijten zijn? Indien de problemen effectief veroorzaakt worden door een tekort aan financiële middelen en aan personeel, hoe denkt u die te verhelpen? Indien een en ander aan wanbeheer te wijten is, hoe wilt u hierop te reageren?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : De problemen in De Oase te Gent zijn mij uiteraard niet onbekend. De controle op de scholen van het Gemeenschapsonderwijs is tweeledig. Enerzijds zijn er de schooldoorlichtingen door de onderwijsinspectie. Dat is onderwijskundige controle en controle op infrastructuur, hygiëne, veiligheid en woonbaarheid. Anderzijds, is er de financiële controle door de accountants, vastgelegd in artikel 47 van het decreet van 14 juli 1998 betreffende het Gemeenschapsonderwijs.

In de loop van het schooljaar 2001-2002 vond er een schooldoorlichting door de onderwijsinspectie plaats. In het doorlichtingsverslag werden er serieuze opmerkingen gemaakt over infrastructuur, hygiëne, veiligheid en woonbaarheid. De opmerkingen die gemaakt werden, zijn de volgende. Aan verscheidene relevante aanbevelingen uit het brandweerverslag van 12 november 2001 werd nog geen gevolg gegeven. De paviljoenen zijn volledig uitgeleefd en ongeschikt om onderwijs in te verstrekken. De binnen- en buitenmuren zijn stuk, op sommige plaatsen zijn er gaten in de vloer, het schrijnwerk is op veel plaatsen rot, de afvoerpijpen zijn stuk, dakranden en luifels zijn verroest. De betegeling is verzakt op de speelplaatsen nabij de paviljoenen en bij de toegangen tot de paviljoenen. De omheiningen rond de speelplaatsen zijn onveilig en de speelplaatsen zijn onvoldoende afgeschermd van het verkeer op het domein. Voor het therapiebad beschikt de school niet over de nodige vergunningen. De gebruikte sportzaal is onvoldoende aangepast aan de noden van de kinderen. Er is een tekort aan overdekte speelruimte.

Vanderpoorten

In de loop van dit schooljaar vinden de opvolgingscontroles plaats. Een eerste heeft reeds plaatsgevonden in september 2003, en een tweede zal plaatsvinden in mei of juni 2004.

Uit het rapport van het college der accountants van het Gemeenschapsonderwijs blijkt ook dat de scholengroep 22 – waarvan De Oase deel uitmaakt – aanzienlijke inspanningen zal moeten leveren om het begrote evenwicht te halen. In het verslag van de accountants wordt niet ingegaan op de specifieke situatie van individuele scholen. Het achterhalen van de verantwoordelijkheden en het nemen van maatregelen behoort volledig tot de autonomie van de scholengroep waarvan De Oase deel uitmaakt. De financiële situatie van De Oase zal in het licht van de totale financiële performantie door de scholengroep bekeken moeten worden. Wat de toestand van de gebouwen betreft, is de doorlichtingsprocedure nog lopende. Ook hier moet ik stellen dat het aandragen van oplossingen volledig bij de scholengroep ligt.

De situatie van de werkingsmiddelen kan als volgt worden samengevat. Medio de jaren tachtig verminderden de globale werkingsmiddelen voor het Gemeenschapsonderwijs. Immers door een genummerd KB zou bij elke pensionering van een vast benoemd MVD-personeelslid slechts ongeveer 55 procent terugvloeien naar het Gemeenschapsonderwijs. Deze politiek was enerzijds ingegeven door een besparingsoperatie – een gedeelte vloeide naar de schatkist terug – en diende anderzijds voor een herverdeling in de richting van het gesubsidieerd onderwijs. Nadien is deze regeling overgenomen door onderwijsdecreet II. Medio jaren negentig werd het decreet basisonderwijs goedgekeurd waardoor voor elke gepensioneerde van het vastbenoemde MVD-personeel enkel het marktaandeel teruggaat naar het Gemeenschapsonderwijs. Dit is ongeveer 14 procent.

Conclusie is dat op macroniveau de middelen voor het Gemeenschapsonderwijs in dalende lijn gaan. Het is aan de Raad voor het Gemeenschapsonderwijs om deze middelen te verdelen over de scholengroepen. Zij doet dit door het vastleggen van de criteria.

De derde en evenzeer belangrijke rol wordt gespeeld door de scholengroep die verantwoordelijk

is voor het financieel beleid. Inzake omkadering was er een positieve evolutie die het personeelsbestand van De Oase ten goede moest komen. Het richtgetal voor de berekening van de paramedische omkadering voor type 3 werd verdrievoudigd van 0,7 naar 2,1. Het aanwendingspercentage voor dezelfde personeelscategorie werd afgeschaft en bijgevolg opgetrokken van 94,4 procent tot 100 procent. Concreet betekent dit dat in deze school nu 129 uren meer worden toegekend dan 5 schooljaren geleden – op basis van hetzelfde aantal leerlingen – het geval geweest zou zijn.

Tot slot wil ik u meedelen dat ik mijn medewerkers opdracht heb gegeven om de verantwoordelijken van de instelling, de scholengroep en het centrale niveau van het Gemeenschapsonderwijs te ontvangen en na te gaan wat de oorzaken zijn van de gestelde problemen. Een eerste gesprek met de directie is al achter de rug. Ik hoop hierover op korte termijn duidelijkheid te krijgen. De berichten in de pers hebben ook mij gealarmeerd, vandaar dat uitzonderlijk gesprek.

De voorzitter : Mevrouw De Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze : Ik dank u voor uw antwoord, mevrouw de minister. U hebt het altijd over de autonomie van de scholen maar De Oase vindt geen personeel meer. Bij ziekte en afwezigheid is vervanging haast onmogelijk. Niemand wil daar nog werken.

Wanneer komt er een tweede gesprek ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Het eerste gesprek heeft net plaatsgehad. Ik heb aan mijn medewerkers gezegd dat de situatie heel urgent is. Dit kan niet voor de kinderen. Ik zoek naar de echte oorzaken. Er zijn nog scholen in een dergelijke situatie. Dit zou niet mogen kunnen. Ik kan u nu nog geen antwoord geven, maar ben altijd bereid om in de komende weken opnieuw verslag uit te brengen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.58 uur.*
